

Nyitott szemmel a világban

Ismeretlen tájak, országok, emberek megismerése az emberiség legősibb vágyai, törekvései közé tartozik. Ennek érdekében ma milliók és milliók indulnak útnak és járják a világot. 1971-ben több mint 180 millióan vándoroltak országhatárokon át; a túrizmust joggal tartják a szakemberek korunk egyik legjelentősebb mozgalmának.

1.

Ebből a modern népvándorlásból természetesen hazánk sem marad ki. Magyarországra tavaly hatmillió külföldi utazott: nagyrészt rövidebb, hosszabb időt töltött nálunk, kisérsük csak átutazott hazánkon. Az egymilliót is meghaladja azoknak a magyaroknak a száma, akik külföldre utaztak. Az adatok azt is érzékeltetik, hogy az idegenforgalom jó bevételi forrás. Az országok az elmúlt évben összesen 20 millió dollárra tettek szert ezen az úton.

A nemzetközi turizmus gazdasági haszna tehát könnyen felismerhető. De legálább annyira magától értetődőek politikai előnyei is. Igen, politikai vonatkozásait említjük, s ez nem valamiféle erőltetett belemagyarázás, hanem a tények reális számbavétele. Vajon nem szolgál-e nemes politikai célokat az idegenforgalom azzal, hogy — mint a világon elterjedt jelszava hirdeti — "ütlevelet ad a békéhez"? Elősegíti, hogy a népek jobban megismerjék egymást, következképpen közelebb kerüljenek egymáshoz. Ervel az emberiség kultúrcseinek megőrzése, a természet, az emberi környezet védelme, a jószomszédi kapcsolatok mellett. S vádolja mindezek ellenségeit, akik a békés érintkezés helyett a háború mezején akarnak találgatót adni a népeknek.

Az idegenforgalom jól szolgálja politikánkat azzal is, hogy a szocialista országok barátságát a tömegek barátságává segít fejleszteni. Az internacionalizmus milliós és milliós ismeretése, kölcsönös látogatása révén is mind erősebbé, teljesebbé válik.

A tőkésországokkal bonyolódó idegenforgalmunk politikailag ugyancsak hasznos. A kiutazó magyarok saját szemükkel győződhetnek meg a kapitalista világ valóságáról, ezáltal látóköriük is bővül, fokozatosan eloszlik

a nyugati propaganda által mesterségesen hűzött ködfüggöny és jobban előtűnnek a realitások. S elsőrendű érdekünknek szolgálja az is, hogy a kapitalista országokból — sokszor előítéletekkel, a hamisító propagandától megtévesztve — érkező turisták meggyőződhetnek róla: Magyarország hagyományait ápoló, korszerűsödő, dinamikus fejlődő szocialista ország.

Társadalmunknak tehát előnyös a nemzetközi turizmus, hozzászámítva azt a kedvező politikai hatást is, amit a nagyvilággal tartott intenzív kapcsolatok kiváltanak.

Joggal beszélhetünk tehát az idegenforgalom politikai összefüggéseiről. Ezek az összefüggések rávilágítanak, hogy a turizmus két ellentétes világrendszer országai között is bonyolódik, ennél fogva nem választható el mereven a két világrendszer harcától. Sőt, szintere is ennek a harcnak olyan értelemben, hogy lehetővé teszi a szocialista és a kapitalista valóság összevetését, a személyes véleményformálást. Ebben a felfogásban — vagyis, hogy harci terepről van szó — nyilvánvaló, hogy a politikai előnyök mellett politikai veszélyekkel is számolnunk kell. Szembe kell néznünk azzal, hogy ellenfeleink tudatosan felhasználják ellenünk az idegenforgalom kínálta lehetőségeket. A turizmus szélesre tárja egy-egy ország vendégváro kapuját, de azon keresztül nemcsak becsületes emberek, hanem rossz szándékúak is közeledek. Az idegenforgalom már régen megjelent a szocialista világot támadó ügynevezett fellázító taktika fegyvertárában.

2.

A burzsoá propaganda főleg a kapitalizmus iránti illúziók keltésére használja fel az idegenforgalmi lehetőségeket. Igyekszik felkészíteni a szocialista országokba utazó turistákat arra, hogy a nyugati életforma, életfelfogás szöszölő legyenek. Ez a felkészítés esetenként direkt, tehát közvetlen propagandafeladatok ellátására szól, esetenként csak közvetett, vagyis a szokásos turistainformációk között sorolja fel a propagandásra javasolt témákat. A turizmus csatornáit nyugati propagandaanyagok becsempészésére

és terjesztésére is kiaknázzák.

A Nyugatra érkezett magyarok „megdolgozása” ugyancsak a fellazítás gyakorlatához tartozik. Ez helyenként már a program-szervezésnél kezdődik és tart a magyarul tudó ügynökök egész hadának bevetéséig. Közismert példák vannak arra, hogyan próbáltak disszidálásra csábítani magyar turistákat, s hírhejt a Szabad Európa Rádió ügynevezett kikerdező akciója, amelynek keretében provokatív kérdéseket tesznek fel a hazánkból kapitalista országokba érkezőknek.

Az idegenforgalomban rejlenek olyan veszélyek is, amelyek főleg akkor fenyegetnek ténylegesen, ha közvéleményünk bizonyos kérdésekben nem eléggé tájékozott. Akadnak például, akik az idegenforgalom adta képet félreértve úgy gondolják, hogy a hazánkra kapitalista országokból érkező vendégek az egész tőkésvilág lakosságának átlagát reprezentálják. Vagyis a nálunk vendégeskedő turista alapján úgy vélik, hogy a tőkésvilágban mindenki ilyen tehető. Ezt az illúziót eloszlatják a tények, amelyek szerint hazánk először is nem az egész tőkésvilággal, hanem főleg annak legfejlettebb országaival bonyolítja le idegenforgalmát, másodsor pedig a turisták jó részét a városi nagypolgárságból tevődnek össze (Olaszországból pl. szicíliai paraszt aligha jön turistaútra Magyarországra), tehát semmiképpen sem tekinthető valamiféle „társadalmi átlagnak”. Mindezt tudva máris csökkenthetők az idegenforgalom „táplálta” illúziók.

3.

Utazni, vendéget fogadni akkor is jó, ha annak számunkra kedvező hatását a burzsoá propaganda rontani próbálja, s a békés érintkezés lehetőségeivel visszaélve a turizmust saját, reakciós taktikájának szolgálatába próbálja állítani. Hogy az utazás valóban élménydús legyen, nyitott szemmel kell járnunk a világban. Kellő nemzeti büszkeség, állampolgári hűség, realista nézőpont nyújt biztositókat arra, hogy örömmünk — akár mi utazunk, akár hozzánk jönnek — a fellázító próbálkozások ne ronthassák el.

P. T.

Országgyűlési bizottság ülése

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, valamint az Országos Vízügyi Hivatal elmúlt évi gazdálkodásának pénzügyi zárszámadásának tapasztalatait elemezte szerdai ülésén az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága. A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium 1971-es költségvetésének végrehajtásáról Kazareczki Kálmán miniszterhelyettes tájékoztatta a képviselőket. Egyebek között elmondotta, hogy 1971-ben is az a dinamikus fejlődési ütem jellemelte a magyar mezőgazdaságot, amelyek örvepentes voltát már az azt megelőző esztendőben is tapasztalták. A mezőgazdaság termelési értéke tavaly a

Üveggyár Indiának

Befejezéséhez közeledik az indiai Andhra Pradesh állambeli Hyderabadban a magyar közreműködéssel készülő üveggyár építése. India legnagyobb üveggyárának építésében 30 magyar üzem vett részt. Többek között az áramfejlesztő berendezések a Ganz-MÁVAG-ban, az automata berendezések az Üvegipari Művek pásztói mechanikai üzemében készültek, s részt vett az üzem felszerelésének gyártásában a Jászberényi Aprítógyár és a Mérésgyár is. Az üveggyárat a Szilikátipari Központi Kutató Intézet mérnökei tervezték.

A gyárban négy kemence működik majd, a két 41 négyzetméteres nagykemencét automata gépek szolgálják ki, s két kisebb kemencénél az üvegfúvók kézi szerszámokkal formáznak különleges dísz tárgyakat, ólomkristály-üvegeket. A tervek szerint a gyárban évente mintegy 30 ezertonna üvegárut — öblösüveget, boros- és söröspalackot, préselt üveget, poharat stb. — állítanak elő.

Mit ütöttek el?

Azt a szót, hogy népvagyony, meg azt a kifejezést, hogy a népvagyony védelme, mostanában elég ritkán lehet hallani. Nekem most egy közlekedési baleset kapcsán jutott az eszembe, mindjárt elmondom, hogy miért.

Tegnap lapunkban közöltük, hogy a Károlyi utcában egy teherautó „a járdán elhelyezett gázkazánnak ütközött”. Szerencsére embernek nem lett baja, csak a kazán oldala törött be, de az alaposan.

De mit keres a járda szélen egy gázkazán?

Nem is egy van ott, hanem kettő: Néhány nappal ezelőtt tette le oda, az árkádós ház árkádjai alá egy autódaru. Már akkor kiasztálni lehetett volna a népvagyony védelméért! A rakodást ugyanis nem biztosították. A Károlyi utca egyirányú, ezen a szakaszon ráadásul tilos a megállás, tehát a Széchenyi tér felől balra kis ívben is be szabad

fordulni. Már akkor megtörténhetett volna a baleset. Szintén szerencsés esetben, ha ember megúszta, a kazánok valamelyike éppúgy összetörik, mint két nap múlva történt.

A rendőrség előzetes becslése szerint a kár 50 ezer forint. Ebben valószínűleg benne van az is, ami a teherautóé, de nem is a pontos összeg a lényeges. A kár értékének nincs erkölcsi határa, ha arra gondolunk, hogy egy ilyen berendezés épségét milyen könnyedén tették kockára, nem is egyszer, hanem többször is.

Látszólag tehát közlekedési baleset történt kedden kora délután a Károlyi utcában. De tessék megkérdezni a kazánok tulajdonosát avagy az árkádós ház lakóit, hogy valóban csupán közlekedési baleset volt-e?

A népvagyont s a ház lakóit ütöttek el — egy gázkazántól!

F. K.

RÓZSAPER

Minden más virágnál jobban meghódította az embert a róza. Hiába tüskés a szára, ága, levele, pompázni úgy tud, hogy — mindenkor érdemes ára mellett — otthonossá vált a nép- és műdalokban is. Hát még a kiskertekben, kertészetekben, háztáji gazdaságokban. Megéri nagyüzemi termelésben is a ráfordított munkát és kicsiben is jól fizet. Eppen azért, mert kapos. Családok sora tradicionálisan jól megélő Ujszegeden és Szőregen is. Úgy látszik, az ottani földet szereti és hálálja meg a legjobban, mert máskülönben száműznék a természetét, és helyét átadnák gazdaságosabb növényeknek. Krumplivirágot persze nem árusítanak a virágüzletekben, mert „Egy rózaszál szebben beszél”, pláne névnapokon, anyák napján, iskolai ballagásokon, amikor legnagyobb a kereslet iránta. S ha már „beszél” tud, akkor fizessenek is érte.

Pénzt, valutát hoz

Nem ma teremtet magának széles körű piacot a róza idehaza és külföldön. S hogy milyen hasznos hoz a termelőjének, és mennyi munkaerő ráfordításával, azt nagyon jól tudja Szőreg nagyközség tanácsa is. Ezért vetett ki több rózsatermelő tévész-tagra — visszamenőlegesen 1967-re, 1968-ra, 1969-re — általános jövedelemadót és közséjfejlesztési hozzájárulást. Ugyanis háztáji földjüket fogták róza-

termesztésre úgy, mintha azon csak lucernát termelt volna. Kérdés, melyik a valutárisabb növény? Minden bizonnyal a róza. Eppen ezért tízezer forintkoról van szó, ami nem folyt be az eladott rózsatövek és vágott rózsák után a szőregi tanács pénztárába. Követelést ugyanis megfellebezték a termelők a Csongrád megyei Tanácsnál, amely elutasította őket, mondván, hogy a határozat jogerős és keresetükkel forduljanak polgári peres bírósághoz.

Igy kerekedett a rózsaper, s lettek a termelők közül felperesek, az adókövetelő szőregi tanácsból pedig az alperes.

Szerződéses alapon

A felperes termelők rózsáikat ugyanis átadták értékesítésre egy szegedi tézésznek, amellyel erre szerződést kötöttek. Ez a tény, a biztos értékesítési folyamat eredményezné az általános jövedelemadót a szőregi tanács szerint. Első fonácson a bíróság ezt nem így értékelte, nem látott benne kereskedelmi tevékenységet, amelyet jövedelemadó illet meg. Az alperesi községi tanács ezt a döntést megfellebbezte és hivatkozott konkrét pénzügyi rendeletre, amely úgy intézkedik, hogy kereskedelmi tevékenységgel egy tekintet alá esik a róza is az üveg-

házai, melegágyi kertészet termelvényeinek bármely módon való értékesítésével. S még egy másik momentum: amíg a rózsát, vagy a vágott róza piacra került, foglalkoztattak-e az alperesi termelők állandó vagy ideiglenes jelleggel idegen, nem a családjukba tartozó munkásokat? S a lényeg, a hangsúly ezen van, hiszen a bér munkában foglalkoztatott ideiglenes vagy állandó alkalmazott nagyobb, több értéket hoz létre annál, mint amennyit a kifejtett munkájáért kapott vagy kap a mindenkori meg-egyezés szerint.

S még egy másik momentum: amíg a rózsát, vagy a vágott róza piacra került, foglalkoztattak-e az alperesi termelők állandó vagy ideiglenes jelleggel idegen, nem a családjukba tartozó munkásokat? S a lényeg, a hangsúly ezen van, hiszen a bér munkában foglalkoztatott ideiglenes vagy állandó alkalmazott nagyobb, több értéket hoz létre annál, mint amennyit a kifejtett munkájáért kapott vagy kap a mindenkori meg-egyezés szerint.

Megítélés kérdése

Az idegen munkaerő nem azon szépeleg, hogy menyire elterjedt növény a rózsacserje, és hogy a tuskés ágakon páratlanul szárnyalt a levél. A szisztematikusok szerint számon tartott több száz rózsafajtát sem veszi sorra az ilyen alkalmazott, mert neki mindegy, hogy damaszkuszi, hónapos és nem fülemüleper, hanem komoly dolog, igazságtevés.

zsa veszi-e körül. Neki hajtania kell a béréért, mert a sarkába lép, a kezére néz a gazda, aki gyarapodni akar a fizetett munkával.

Általánosan 300—400 négyyszögölön pompáznak rózsák a szóban forgó háztáji földeken. A kész termésg minimálisan 50 munkanapot követelnek a rózsák maguknak, ennyit kell ráfordítani a kötözésre, a szemzésre, a tövek kiszédesítésére stb. Mert igényes a szép, következképpen meg kell fizetni az árat, azt a sorozatos munkafolyamatot, amelyből pompát ölt magára. Hát ilyen ez a róza. Ilyen bizony. Egy felperes esetében a másodfokú polgári bíróság megállapította, hogy 15—20 munkanapon át idegen, fizetett munkaerőt alkalmazott rózsái dédelgetésére. A rózsatöveket tehát nemcsak kizárólagosan saját családjai tagjainak munkájával, segítségével hozta létre. Keresetét éppen ezért elutasította másodfokon a bíróság, vagyis a rá kirótt adót be kell fizetnie a szőregi tanácsnak — ez jogosan megilleti.

A második menetben számos rózsatermelő felperes esetében még nem kellett tisztázott a peres ügy. Egy újabb tárgyaláson ki kell majd hallgatni a szőregi tanács tanút, akik bizonyíthatják, hogy a többi érdekelt rózsatermelő tévész-tag mikor és mennyi idegen munkaerőt alkalmazott háztáji gazdaságában. A szőregi tanács mint alperes, ugyanis vitatja, hogy a felperesek és a szóban forgó szegedi tézész között termékértékesítési szerződés jött volna létre. Másrészt azt állítja, hogy a felperes rózsatermelők nem a saját és családtagjaik munkájával gazdálkodtak. Érdekes firatni, hogy volt-e annyi „rá-erő” idejük a tézészben kötelezően előírt munkájuk mellett, hogy X vagy Y négyyszögölön csak saját és családtagjaik munkájával rózsákkodtak-e. S e tekintetben az sem közömbös, hogy családtagjaik velük, vagy hozzájuk közel laknak-e, avagy az ország másik részén? Mert ilyen is lehetséges, ha osztunk, szorzunk a rózsapiacra. A szőregi tanács ugyanis három száz rózsafajtát sem veszi sorra az ilyen alkalmazott, mert neki mindegy, hogy damaszkuszi, hónapos és nem fülemüleper, hanem komoly dolog, igazságtevés.

Nem lezárt ügy

A második menetben számos rózsatermelő felperes esetében még nem kellett tisztázott a peres ügy. Egy újabb tárgyaláson ki kell majd hallgatni a szőregi tanács tanút, akik bizonyíthatják, hogy a többi érdekelt rózsatermelő tévész-tag mikor és mennyi idegen munkaerőt alkalmazott háztáji gazdaságában. A szőregi tanács mint alperes, ugyanis vitatja, hogy a felperesek és a szóban forgó szegedi tézész között termékértékesítési szerződés jött volna létre. Másrészt azt állítja, hogy a felperes rózsatermelők nem a saját és családtagjaik munkájával gazdálkodtak. Érdekes firatni, hogy volt-e annyi „rá-erő” idejük a tézészben kötelezően előírt munkájuk mellett, hogy X vagy Y négyyszögölön csak saját és családtagjaik munkájával rózsákkodtak-e. S e tekintetben az sem közömbös, hogy családtagjaik velük, vagy hozzájuk közel laknak-e, avagy az ország másik részén? Mert ilyen is lehetséges, ha osztunk, szorzunk a rózsapiacra. A szőregi tanács ugyanis három száz rózsafajtát sem veszi sorra az ilyen alkalmazott, mert neki mindegy, hogy damaszkuszi, hónapos és nem fülemüleper, hanem komoly dolog, igazságtevés.

Lódi Ferenc

Egy utca vége

Azt szokták mondani, hogy minden jó, ha jó a vége. Sajnos, a szólásmondás nem illik a Kereszt utcára, amelynek nem jó a vége. Valószínű, ezt az utcát sokan már úgy ismerik, mint a leendő harmadik szegedi körutat, mely keresztülfut a tarjáni városnegyeden. Az utat tavalyelőtt nagyon gyorsan és szépen megépítették a Felső Tisza part felől kiindulva, majdnem a Csillag térig. Nem mértem meg pontosan, de körülbelül 50—100 méternyi hiányzik a Szilléri sugárút végéig, azaz a Csillag térig.

Hogy ez a darabka miért maradt ki? Csak találgatni lehet. A járókelők cinikusak, azt mondják, hogy eltűnt az építőanyag, s csak annyira futotta. Mások — meglehet, hogy nekik van igazuk — tudni vélik, hogy ott, a sarki térségben komolyabb szanálás lesz, s kialakítanak majd egy korszerű útkereszteződést. Nem tudni melyik verzió az igaz.

En úgy gondolom, hogy az utóbbi. Rendben van, hogy akkor elmaradt annak a rövidke szakasznak a kiépítése. De!

Idestova két esztendeje úgy néz ki az a 100 méternyi út, mintha nem is Szegeden volna, hanem valahol kint a határban, ahol a lánctalpas traktorok feltúrják a feketeföldet, és derékig érő árkokat hagynak maguk után. Mit lehetne tenni? Nem vagyok szakember, annyit mégis ajánlhatok, hogy egy földgvaluggal elsimítanak, szórán rá egy kevéske salakot, vagy kötörmelékot, és azt egy úthengerrel ledögönyöztetik. Ennek kétféle hasznát láthatnák az emberek! Egy: nem lenne oly csúf az utca vége, kettő: a gépkocsik és mindenféle jármű nyugodtan használhatná az utat elejétől a végéig. Így ugyanígy a nagy gazdaságtalan befektetés az utca hosszának 99 százaléka, amelyre milliókat költöttek.

G. I.